

การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อสุขภาพดี

โดย แพทย์หญิงนงนุช ภักธรอนันตนพ
ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่
ผู้ช่วยอธิบดีกรมอนามัย

เป้าหมาย (GOAL)

ประชาชนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี

ลดอัตราป่วยด้วยกลุ่มโรคที่เกี่ยวข้องกับอนามัยสิ่งแวดล้อม

บริการอนามัยสิ่งแวดล้อมได้มาตรฐาน

น้ำบริโภค

1. น้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานฯ ร้อยละ 35
2. รร.กพด. เข้าถึงน้ำบริโภคสะอาดตามมาตรฐานฯ ร้อยละ 15 (ประเด็น 1)

สุขาภิบาลอาหาร

(ร้านอาหาร/ แผงลอย/ตลาด)

1. ร้านอาหารริมบาทวิถี ผ่านมาตรฐานฯ ระดับดีขึ้นไป ร้อยละ 80 (ประเด็น 12,13)
2. สถานที่จำหน่ายอาหารผ่านมาตรฐานฯ ร้อยละ 40 (ประเด็น 12,13)
3. ตลาดประเภทที่ 1 ผ่านมาตรฐานฯ ร้อยละ 100 (ประเด็น 12,13)

มูลฝอยติดเชื้อ

มูลฝอยติดเชื้อจัดการถูกต้อง ร้อยละ 100 (ประเด็น 12)

ส้วมและสิ่งปฏิกูล

1. อปท.จัดการสิ่งปฏิกูล ร้อยละ 50 (ประเด็นที่ 12)
2. ส้วมสาธารณะ สะอาด เพียงพอ ปลอดภัย ร้อยละ 75

การจัดการสุขาภิบาล (Sanitation)

บทบาทการขับเคลื่อนงาน

กรมอนามัย

- บูรณาการขับเคลื่อนนโยบายและแผนฯ
- จัดอบรมหลักสูตรตามกฎหมายและที่เกี่ยวข้อง
- ตรวจสอบประเมิน รับรองมาตรฐาน
- ตรวจสอบข้อเท็จจริง
- สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือและเทคโนโลยี
- สร้างกระแส/ความรู้ และการมีส่วนร่วมประชาชน

ภาคสาธารณสุขระดับพื้นที่

สสจ./สสอ.

- ตรวจสอบประเมิน รับรองมาตรฐาน ให้คำปรึกษา
- ฝ้าระวังประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ สื่อสารความเสี่ยง
- สร้างกระแสสังคม แรงจูงใจ
- พัฒนาขีดความสามารถเครือข่ายระดับพื้นที่
- สร้างความเชี่ยวชาญผู้ปฏิบัติงาน

สว./สว.สต.

- GREEN and CLEAN Hospital/จัดการมูลฝอยติดเชื้อตามกฎหมาย

ภาคีเครือข่ายหลัก

ระดับประเทศ

- สทช. สนับสนุนการดำเนินงานด้านน้ำ
- สสท. สนับสนุนการดำเนินงานในรร.กพด.
- มท. (สท.) สนับสนุน อปท. งานตาม พ.ร.บ.สร.อปท. (เทศบาล/อบต./อบจ.)

- ปรับปรุงข้อบัญญัติท้องถิ่นให้ทันสถานการณ์
- ให้ความรู้ ประชาชน และผู้ประกอบการ ปฏิบัติตามกฎหมายฯ
- ส่งเสริมความเชี่ยวชาญผู้ปฏิบัติงาน
- กำกับดูแล ตรวจสอบ และบังคับใช้กฎหมายฯ
- อบจ. สนับสนุนงานภาพรวมจังหวัด เช่น จัดการสิ่งปฏิกูลจัดการมูลฝอยติดเชื้อแบบศูนย์รวม

เป้าหมาย (GOAL)

ประชาชนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี

ลดอัตราป่วยด้วยกลุ่มโรคที่เกี่ยวข้องกับอนามัยสิ่งแวดล้อม

บริการอนามัยสิ่งแวดล้อมได้มาตรฐาน

การจัดการ อนามัย สิ่งแวดล้อม (Environmental Health)

ความเสี่ยงรูปแบบใหม่ Climate Change/มลพิษอากาศ

1. จว.จัดการอวล.เพื่อลดและป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษอากาศ/Climate Change ร้อยละ 65
2. ประชาชนป้องกันตนเองจาก PM_{2.5} ร้อยละ 85

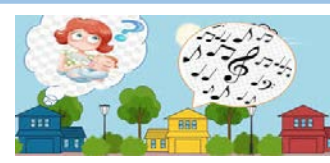
การจัดการเชิงพื้นที่ เขตเมือง/ท้องเกี่ยว/SEZ

1. อปท.ผ่าน EHA ร้อยละ 30
2. เมืองสุขภาพดี ร้อยละ 10
3. โรงแรม ผ่าน GHH ร้อยละ 25 (ประเด็นที่ 12,13)
4. แหล่งท้องเกี่ยว ผ่าน GHA 39 แห่ง (ประเด็นที่ 12,13)

สถานบริการ การสาธารณสุข

1. sw. GCH ร้อยละ 60
2. sw.สต. GCH ร้อยละ 40

กิจการที่เป็นอันตรายต่อ สุขภาพและเหตุรำคาญ

อปท. ในพื้นที่เสี่ยง จัดการ เหตุรำคาญและกิจการฯ ได้ มาตรฐาน ร้อยละ 10

ภาวะฉุกเฉินทาง สาธารณสุข

สสอ. ได้รับการส่งเสริมการ จัดการภาวะฉุกเฉินทาง สาธารณสุข ร้อยละ 30

บทบาทการขับเคลื่อนงาน

กรมอนามัย

- บูรณาการความร่วมมือ ขับเคลื่อนนโยบาย
- เฝ้าระวัง คาดการณ์ สื่อสาร แจ้งเตือนและสร้างความรอบรู้
- พัฒนาและปรับปรุง มาตรฐาน หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติ
- อบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง
- สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือและเทคโนโลยี
- สนับสนุน Rapid Response Team ด้านอวล. (SEhRT)/วัสดุอุปกรณ์ กรณีภาวะฉุกเฉินฯ

ภาคสาธารณสุขระดับพื้นที่

สสจ./สสอ.

- เป็นพี่เลี้ยง ให้คำปรึกษา/ฝึกอบรม อปท./sw.สต.
- สสจ. ดำเนินงานเลขานุการคณะกรรมการตาม กฎหมาย (คสจ./คปท.)
- สสจ. ดำเนินงานเลขานุการร่วม คทง. ขับเคลื่อน ประปาหมู่บ้านของ อปท.จังหวัด
- ตรวจสอบประเมิน รับรองมาตรฐาน และตรวจสอบ ข้อเท็จจริงกรณีร้องเรียน/อุทธรณ์ฯ

*คสจ. คือ คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด

*คปท. คือ คณะกรรมการเปรียบเทียบ

ภาคีเครือข่ายหลัก

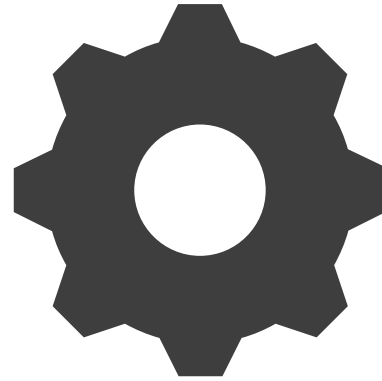
ระดับประเทศ

- คพ./กรม CC/ กรมอุตุฯ/ GISTDA/ สถาบันการศึกษา / WHO / GIZ บูรณาการความร่วมมือเชื่อมโยงฐานข้อมูล องค์ความรู้ และนวัตกรรมร่วมกัน

อปท.

- เฝ้าระวัง สื่อสาร แจ้งเตือนและดูแล ป้องกันผลกระทบต่อ สุขภาพประชาชน
- ให้ความรู้ ผู้รับผิดชอบ setting ดำเนินการตามมาตรฐาน
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมชุมชน

เครื่องมือและกลไกหลัก

เครือข่ายภาคเอกชน
และประชาสังคม

- ✓ แผนปฏิบัติการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2566 – 2570)
- ✓ แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570)
- ✓ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ✓ คณะกรรมการตามกฎหมาย/ระดับชาติ/ระดับพื้นที่

- ✓ วาระแห่งชาติ (PM2.5) /แผนปฏิบัติการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2566 – 2570)
- ✓ แผนปฏิบัติการด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านสาธารณสุข ระยะที่ 1 (พ.ศ.2564-2573)
- ✓ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เอกสารสนับสนุนการดำเนินงาน

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

อนามัยสิ่งแวดล้อมดี ชีวิตมีสุข
Healthy Environment for Healthier Living